

Saarde Sõnumid

Nr 9 (247) 25. oktoober 2023

Ühinenud Saarde valla kuues sünnipäev oli täis lilli, rõõmu ja säravaid silmi

Valla sünnipäeval anti üle tunnustused meie tublimatele vallakodanikele. Toome nad siinkohal kõik teie ette!

Saarde valla Väike Vapimärk

Kristi Sutt – kauaaegse ja pühendumusega tehtud töö eest Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuse juhina

Marju Loorentson – suure pühendumusega tehtud töö eest Saarde valla kalmistutel ja avaliku ruumi kujundamisel ning heakorramisel

Saarde valla tänukiri

Mare Juurak – pikaajalise kohusetundliku töö ja olulise panuse eest inimeste elu ja heaolu eest hoolitsemisel

Morten Aasaroh – panuse eest Saarde valla arendamises, OÜ Saarde Kommunaal tõhusa ja tulemusliku juhtimise eest

Saarde valla tänukiri haridus- asutuste töötajatele ja hariduse toetajatele: Kersti Soomets; Age Link; Ülle Kesküla; Lea Küla;

Ene Lauri; Riina Teearu; Tiia Hermann; Signe Reidla; Kristel Karu; Inge Jökallas; Andrei Osipov; MTÜ Vibuklubi Saarde.

Saarde valla tänukiri „Maal Elamise Päev 2023“ korraldamise eest: Saarde Valla Huvikeskus; Aleks Lind; Kilingi-Nõmme Konstaablipunkt; Kilingi-Nõmme Päästekomando; MTÜ Tihemetsa Motoklubi; Saarde valla Noorkotkad ja Kodutütred; OÜ Allikukivi Veinikoda; Saarde Käsitöökeskus; OÜ Metste Aiandustalu.

Saarde valla tänukiri XIII noorte laulu- ja tantsupeol „Püha on maa“ osalenud rühmade juhendajatele: Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi rühmad, juhendaja Eve Sinijärv; Saarde valla mudilaskoor, juhendaja Tiia Hermann; Saarde valla lastekoor, juhendaja Piia Salomon; Lähkma küla pillimehed, juhendaja Ave Kartau.

Täname ja tunneme uhkust!

Kristi Sutt ja Mare Juurak

Vallavanem Raivo Ott, Marju Loorentson, volikogu esimees Eiko Tammist

Maal elamise päeva läbiviijad

Lasteaia Kröll töötajad

Piia Salomon, Inge Jökallas, Kristel Karu, Tiia Hermann

Haridustöötajad ühispildil

Saarde Vallavalitsuse istungitel

04. oktoobril toimunud istungil

- Otsustati edastada volikogule otsuse eelnõud „Saarde valla 2023. a I lisaelarve“, „Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi arengukava aastateks 2024-2027 ja sihiseade aastani 2029“ ning „Arvamuse andmine Kamali IV liivakarjääri kaevandamisloa taotluse kohta“.
- Kinnitati Kilingi-Nõmme lasteaed Krõll hoolekogu koosseis.
- Otsustati vähendada õppetasu – anti kaheksa sellekohast korraldust.
- Anti korraldus „Seoses toimingupiiranguga halvatava asutuse juhi ülesande täitmine“.
- Otsustati anda garantiikiri lasteaias kohatasu maksmise kohta – anti kolm sellekohast korraldust.
- Anti neli ehitusluba.
- Kinnitati Saarde valla kriisikomisjoni isikkoosseis.
- Otsustati sõlmida äriruumi üürileping.
- Otsustati Saarde Vallavalitsuse tänukirjade andmine.
- Otsustati hüvitada õpilase sõidukulud.
- Otsustati raha eraldamine reservfondist – anti kaks sellekohast korraldust.
- Otsustati rahaliste autasude maksmine.
- Kinnitati vallavalitsuse liikmete tööjaotus.
- Otsustati koduteenuse osutamine – anti kaks sellekohast korraldust.
- Otsustati toetuste maksmine – anti kolm sellekohast korraldust.
- Anti korraldus „Laiksaare metskond 17 katastriüksuse koha-aadressi muutmise“.
- Anti korraldus „Jaanimäe katastriüksuse jagamine, sihtotstarvete ja lähiaadresside määramine“.
- Anti korraldus „Lepaoja katastriüksuse jagamine, sihtotstarvete ja lähiaadresside määramine“.
- Kinnitati ja anti projekteerimistingimused – anti kaks sellekohast korraldust.
- Anti üks kasutusluba.
- Otsustati juubeliteotuste maksmine.
- Arutelud jooksvates küsimustes.

10. oktoobril toimunud istungil

- Määrati rahaliste tehingute tegija – anti kaks vastavasisulist korraldust.
- Anti kaks ehitusluba.
- Kiideteti heaks hajaasustuse programmist eraldatud toetuse kasutamise kohta esitatud nelja projekti aruanded.
- Kinnitati hajaasustuse programmi projekti elluviimise lõpetamine seoses toetuse saaja toetusest loobumisega – anti kaks vastavasisulist korraldust.
- Anti luba ülemäärase müra ja valgusefektide tekitamiseks.
- Otsustati asendushooldusteenusel lastele garantiikirja väljastamine.
- Kinnitati enampakkumise tulemus.
- Otsustati enampakkumise korraldamine vallavara võõrandamiseks.
- Kinnitati väljaspool kodu osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse hoolduskulude piirmäärade maksmine – anti kaks sellekohast korraldust.
- Otsustati toetuste maksmine – anti kaks sellekohast korraldust.
- Anti korraldus „Saarde Vallavalitsuse 30.03.2023 korraldus nr 2-3/133 „Maa riigi omandisse jätmise ja riigimaale hoonestusõiguse seadmine“ muutmise“.
- Otsustati vähendada õppetasu – anti üks sellekohane korraldus.
- Anti üks kasutusluba.
- Tutvuti esitatud arengukava muudatusettepanekutega ja anti igale ettepanekule vallavalitsuse seisukoht. Otsustati edastada muudatusettepanekud koos vallavalitsuse seisukohtadega volikogule.

13. oktoobril toimunud istungil

- Otsustati Saarde Vallavalitsuse tänukirja andmine.

Vallavalitsuse istungite protokollidega ja juurdepääsupiiranguteta korraldustega on võimalik tutvuda Saarde valla dokumendiregistris, mille leiate veebilehelt www.saarde.ee.

Saarde Vallavolikogu istungil

Saarde Vallavolikogu istung toimus 19.10.2023 Kilingi-Nõmme klubis.

Istungil osales 14 volikogu liiget. Istungi päevakorras oli 11 punkti.

- Anti määrus „Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi arengukava aastateks 2024-2027 ja sihiseade aastani 2029“.
- Võeti vastu otsus „Arvamuse andmine Kamali IV liivakarjääri kaevandamisloa taotluse kohta“.
- Anti määrus „Saarde valla 2023. a I lisaelarve“.
- Anti määrus „Saarde Vallavolikogu 17.10.2018 määruse nr 28 „Saarde valla arengukava ja eelarvestraategia aastateks 2018-2028“

muutmise.

- Võeti vastu otsus „Saarde valla esindaja ja tema asendaja nimetamine Eesti Linnade ja Valdade Liidu üldkoosolekule ja volikokku ja Saarde Vallavolikogu 09.12.2021 otsuse nr 13 „Saarde valla esindaja ja tema asendaja nimetamine Eesti Linnade ja Valdade Liidu üldkoosolekule ja volikokku“ muutmise.
- Võeti vastu otsus „Saarde valla esindaja ja tema asendaja nimetamine Pärnumaa Omavalitsuste Liidu üldkoosolekule ja Saarde Vallavolikogu 09.12.2021 otsuse nr 12 „Saarde valla esindaja ja tema asendaja

nimetamine Pärnumaa Omavalitsuste Liidu üldkoosolekule“ muutmise.

7. Võeti vastu otsus „Vallavolikogu alatise komisjoni moodustamine ja töövaldkondade määramine“. Moodustati 7-liikmeline eelarve- ja arengukomisjon.

8. Võeti vastu otsus „Saarde Vallavolikogu eelarve- ja arengukomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine“ Esimeheks valiti Jaanus Männik ja aseesimeheks valiti Heli Juhkamsoo.

9. Võeti vastu otsus „Revisjonikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine“. Esimeheks valiti Aliis Paal ja aseesimeheks valiti

Aleksander Vilinurm.

10. Abivallavanem Külli Karu ja volikogu esimees Eiko Tammist vastasid volikogu liikme Margus Kuke esitatud järelepärimistele.

11. Jagati informatsiooni.

Istungi ülekannet saab järele vaadata aadressil

https://www.youtube.com/watch?v=SAI_9BTkBCk

Kõigi Saarde Vallavolikogu otsuste, määruste ja protokollidega on võimalik tutvuda Saarde valla dokumendiregistris, mille leiate veebilehelt www.saarde.ee. Vallavolikogu määrused avaldatakse ka elektroonses Riigi Teatajas www.riigiteataja.ee.

Saarde Vallavalitsuse uus struktuur

Saarde Vallavolikogu 21.09.2023 otsusega nr 93 „Valitsuse liikmete arvu ja struktuuri kinnitamine“ loodi Saarde Vallavalitsuse struktuuri taas teine abivallavanema ametikoht, mis oli struktuuris ka enne viimaseid kohalike omavalitsuste valimisi.

Saarde Vallavalitsuse korraldusega nr 507 „Vallavalitsuse liikmete tööjaotus“ kinnitati vallavalitsuse liik-

mete tööjaotus järgmiselt:

Vallavanem **Raivo Ott**. Valdtkonnad: üldjuhtimine, kommunikatsioon, valla esindamine, kriisiregulimine, suhtlemine riigi- ja valitsusorganitega ja vallavolikoguga, avalikud ja välissuhted, koostöö omavalitsusorganisatsioonidega, valla arengu strateegiline planeerimine, vallaelarve, maksupoliitika, laenuoliitika, investeringute finant-

seerimistegevus.

Abivallavanem **Külli Karu**. Valdtkonnad: hariduse ja kultuuri valdkonda kuuluvad küsimused, sotsiaalvaldkonda kuuluvad küsimused, noorsootöö, külaliikumine, mittetulundustegevus, valla arengukava, ettevõtlus, turism ja hanked.

Abivallavanem **Mait Talvoja**. Valdtkonnad: valla üldplaneering, detailpla-

neeringud, investeringud ja arenguprojektid, maa-, teede ja keskkonnakorraldus, maavarad, loodushoid, haljastus, hajaasustuse programm, ehituskorraldus ja -järelevalve, elamu- ja kommunaalmajandus, ühisveevärk ja kanalisatsioon, ühis-transport, õpilastransport, muud majandusvaldkonda kuuluvad küsimused.

UUED TÖÖTAJAD

Saarde vallavanem Raivo Ott

Uue vallavanemana soovin end uuematele vallaelanikele veidi tutvustada – staažikamad teavad mind ilmselt varasemast ajast.

Olen 51-aastane, abielus, 3 lapse isa. Elukoht Metsääre külas. Tegutsen ettevõtjana ja olen aktiivne kaitseliitlane. Saarde vallavolikogu liikmena on kohaliku omavalitsuse kogemust 2 aastat.

Oktoobri kuu esimesel

Raivo Ott

kuupäeval ametisse astunud vallavanemana on käesoleva kuu esimene pool olnud väga tööine ja sündmusterohke. Esimesel nädalal oli eelarve strateegia ja arengukava lisa avalikud arutelud neljas keskkuses ning hoolimata kohal viibinud inimeste väikesest arvust, olid arutelud elavad ja edasiviivad. Kahe nädala sisse on mahtunud väga meeldivad ja südantsoojendavad sündmused nagu

eakate päeva tähistamine Kilingi-Nõmme ja Surjus, õpetajate päev, haridusasutuste töötajate tänuüritus ja valla kuues sünnipäev.

Loodan oma uues ametis, et suudan muuta vallavalitsuse ja selle elanike suhtlemise avatumaks.

Soovin ilusat ja värvide- rohket oktoobrikuud kõigile!

Raivo Ott
vallavanem

Sotsiaalspetsialist Kaja Mägi

Minu juured on Saarde vallas, olen sündinud ja kasvanud Kilingi-Nõmme ning elanud siin kogu oma teadliku elu, kuid viimased aastad olen siiski elanud Pärnus. Olen ema viiele lapsele. Olen lõpetanud Kilingi-Nõmme Keskkooli, millele järgnesid kutsehariduse omandamine raamatupidamise erialal ning kõrgkooliõpingud ettevõtluse ja projektijuhtimise erialal. Olen töötanud pea 20 aastat raamatupidajana puidutöötlemisega tegelevas ettevõttes.

Mõned aastad tagasi aga tundsin endas vajadust ja valmisolekut muuta oma senist elu ja tööalaseid valikuid ning otsustasin omandada teadmisi sotsiaalvaldkonnas. Pean oluliseks elukestvate õpet ja võimaluste

Kaja Mägi

loomist tulla toime erinevatel elualadel, sest elukeskkond ja ühiskond on pidevas muutumises. Seetõttu läbisin erinevaid täienduskoolitusi sotsiaalvaldkonnas ning lisaks omandasin võlanõustaja kutse. Käesoleval hetkel aga õpin sotsiaaltöö ja rehabilitatsiooni korralduse erialal Tartu Ülikooli Pärnu

kolledžis. Varasemalt olen töötanud nõustamiskeskuses, kus olin nii võlanõustaja, erihoolekande projekti ISTE koordinaator kui ka juhtumikorraldaja täiskasvanute varjupaigas. Oluliseks väljakutseks ja sisemaailma kasvatavaks kogemuseks oli töö erivajadusega klientidega ja eluraskustesse sattunud isikute nõustamine täiskasvanute varjupaigas. Tänu nendele kogemustele suudan märgata ja hinnata väikeste edusammude suurt tähtsust. Seetõttu hindan kõrgelt nii inimsuhetes kui ka ühiskonnas sallivust, empaatiavõimet ja võrdset kohtlemist igas eluvaldkonnas.

Saarde vald on minu koduvald ning Saarde Vallavalitsuse sotsiaalspetsialis-

tina seisan eelkõige eakate ja erivajadustega inimeste hoolekande eest, et lahendada muresid ja kitsaskohti nende igapäevaelus ning leida võimalused paremaks toimetulekuks. Soovin, et erivajadusega inimesed ja eakad oleksid meie vallas jätkuvalt märgatud ja toetatud, et märkamine kasvaks kõigi valla kodanike poolt ning kasvaks julgus teavitada inimestest, kes vajavad abi ja tuge. Saarde vallas on pühendunud ja kogenud sotsiaalvaldkonna ja hoolekandestutuste spetsialistid. Usun, et oma teadmiste ja kogemustega suudan anda oma panuse, et ühises meelsuses ja koostöös saame leida lahendused kõigi vallakodanike heaolu tõstmiseks.

Mida teha sügismasenduse vastu?

Kas oled märganud, et koos saabuvate sügis- ja talve ilmadega kipub kohati langetama ka tuju? Inimesed tunnevad end väsinuna ning energiavaesena. Kui selline meeleolu langus hakkab elukvaliteeti mõjutama, siis võib tegemist olla sügismasendusega ehk hooajalise depressiooniga. Sügismasendus on põhjustatud aastaaegade muutusest ning vähenevast päevavalgusest. Sügisel on päevad järjest lühemad ja päikesevalgusest jääb puudu. See mõjutab meie bioloogilist kella ja võib selliselt tekitada meeleoluprobleeme.

Kui tunned, et lähenev sügis mõjutab ka Sinu meeleolu, siis ei ole vaja käed rüpes nukrutsema jääda. Sellest olukorrast on olemas väljapääsud. Mõnikord aitavad juba lihtsad asjad ja käitumismuutused.

Veeda aega õues: Arvatakse, et selleks, et tervena püsida, peaks inimene iga päev vähemalt ühe tunni keese päevavalguses viibima. Päevavalgus reguleerib meie biorütme ning meeleolu. Kui päevad hakkavad lühenema ning ligineb novembrikuu pime aeg, siis on tähtis, et tangiksid päevavalgust teadlikult. Leia endale põhjuseid päevasel ajal välja minna ning aega looduses veeta. Ära unusta see juures soojalt riietuda, et tunneksid ennast ka külma ilmaga mõnusalt ning saak-

sid sügise värve ja valgust nautida.

Ole füüsiliselt aktiivne: Kehaline tegevus on väga tõhus tööriist sügismasendusega võitlemiseks. Kuigi pimedate ja jahedate ilmade saabumisel tahaksime kerida ennast diivaninurgas sooja teki sisse ja võimalikult vähe liigutada, siis tegelikult aitab meid sellest aastaajast kõige paremini läbi mõõdukas füüsiline tegevus. See tegevus võib olla näiteks puude toomine õuest tuppa, aias toimetamine aga muidugi ka rühmatreeningud kohalikus spordihoones. Võimalused on mitmekülgsed ning kindlasti leiad endale sobiva tegevuse, mida saab harrastada vähemalt paar korda nädalas. Regulaarne liikumine vabastab kehas õnne hormone ja suurendab ka energiataset, aidates nii võidelda depressiooni vastu.

Vaata üle, mida sa sööd: Hiina meditsiinis peetakse ka meie sööki ravimiks. Kindlasti mõjutab see, mida me sööme seda, kuidas me ennast tunneme ja kui palju meil energiat on. Tervisliku toitumisega käib kaasas müüt, et see on kallis ning keeruline. Tegelikult saab igapäevase toidu kvaliteeti parandada juba väga väikeste ja soodsate muutustega. Sinna hulka kuulub näiteks oma vedeliku tarbimise ülevaatamine. Täiskasvanud inimene võiks tarbida

vähemalt 1,5 liitrit vedeliku päevas ning parim janu kustutaja on vesi. Väldi magusaid ja suure suhkrusisaldusega jooke. Teine võimalus on sügisel kasutada ära see puu- ja juurviljade mitmekesisus, mida aiad praegu pakuvad. Kindlasti aitab sobivaid toitumissoovitusi anda ka Sinu perearst. Perearsti juures tasub lasta üle kontrollida ka D-vitamiini tase veres ning vajadusel võtta seda vitamiini pimedal ajal täiendavalt toidulisandina. Hea toitumine ning piisav D-vitamiini tase aitavad sügismasenduse eemal hoida.

Hobidega masenduse vastu: sügis on suurepärane aeg alustada uusi projekte või süvendada olemasolevaid huviseid. Käsitöö, aiatöö, lugemine, kokandus või kunstiline eneseväljendus võivad olla suurepäraseid viise leida sarnase mõttemaailmaga inimesi ning positiivset energiat. Hobide valimisel on oluline leida need, mis Sulle tõeliselt meeldivad ja tekitavad rõõmu. Hobide eesmärk ei ole täiuslikkuse saavutamine, vaid rõõm ja eneseväljendus. Kui Sul on kalduvus sügismasendusele, võivad hovid olla oluline osa Sinu enesehooldusplaanist ning aidata Sul säilitada positiivset meeleolu ja vaimset tervist.

Kui oled juba erinevaid enesehoolduse võimalusi

proovinud, kui tunned, et vajad rohkem, siis lisaks nendele meetmetele on võimalus saada abi ka professionaalidelt:

Sügismasenduse vastu kasutatakse valgusravi. Lampide abil, mis simuleerivad loomuliku päevavalgust, on võimalik leevendada hooajalise depressiooni sümptomeid. Valgusravi pakuvad Pärnu haigla ning erinevad spad.

Kui sügisdepressioon muutub raskeks ning häirib igapäevaeluga toime tulemist, siis oleks tähtis kaaluda vaimse tervise spetsialisti poole pöördumist. Sellisel puhul saavad aidata psühhiaater, kes saab toetada masendusest taastumist sobivate ravimitega või siis psühholoog, kes võib olla toetavaks jõuks ja kuulajaks. Psühholoog mõistab Sinu muresid ning aitab leida viise, kuidas oma elukvaliteeti parandada.

Oluline on meele pidada, et sügismasendus ei ole paratamatus, millega tuleb leppida. Sul on endal mitmeid võimalusi aktiivsele oma heaolu parandada. Samuti on Sul võimalik saada abi erinevatelt spetsialistidelt.

Sügis võib olla ka värviküllane ning südantsoojendav. Hoolitse enda eest hästi!

Evelyn Eichhorst
psühholoog

Saarde vald viis läbi küsitluse „Laste ja nende vanemate vajadused“. Küsitluse tulemusel selgus, et vaja oleks psühholoogist nõustamist.

Alates 01.08.2023 on võimalik tulla psühholoogi vastuvõtule ning lisaks on võimalus leppida telefoni teel kokku kohtumised väljaspool vastuvõtuaegasid. Teenus on Saarde valla abivajajale tasuta.

Psühholoog võtab oktoobris ja novembris vastu järgmistel aegadel:

KILINGI-NÕMMES

aadressil Nõmme 22
II korrus seminariruum

- 05.10.2023
- 20.10.2023
- 31.10.2023
- 17.11.2023
- 29.11.2023

SURJUS

aadressil Valla, Surju küla (vallamaja):

- 09.10.2023
- 25.10.2023
- 10.11.2023
- 22.11.2023

Psühholoogiga on võimalik vastuvõtuaeg kokku leppida telefonil 5330 6936

Projekti rahastatakse meetmest RE.7.1 Vaimse tervise teenus

Saarde Valla Huvikeskuse tegemised

Uudiseid Saarde Valla Huvikeskusest

Algas kooliaasta ja sellega seoses on Huvikeskus ja Surju Huvituba jälle täistuuridel töös.

• **Saarde Valla Huvikeskus on lahti esmaspäevast reedeni kella 12.00-18.00.**

• **Surju Huvituba kahel päeval nädalas esmaspäeval 14.00-17.00 ja reedetel 12.30-16.00.**

Teadmiseks huvilistele – novembris alustab Surju Huvitoas kokandusring noortele!

10. novembril on Kilingi-Nõmme Klubis tulemas noorteüritus nimega Klubi Rock. Meie kuulsaim bänd "Külamehed" tuleb ja soojendab selle ürituse sisse. Soovitame kindlasti kohale tulla, sest "Külamehed" juba kedagi külmaks ei jäta! Üritus algab kell 19.00.

Sügise tulekuga mõtlesid huvikeskuses kooskäivad noored, et võiks linnaruumi kuidagi huvitavamaks teha.

Saigi kokku lepitud Eleringi ning kunstnik Kryptikuga Pärnust, et parim objekt selleks on koolimaja, huvikeskuse ja pritsumaja ristumise teel asuv alajaam. Tulemus sai täiesti tore ning säravalt silmapaistev! Teose valmi-

mise ajal ajas alajaama juures kõlaritest mõnusat muusika asja Kilingi-Nõmme abiturient Ants Arumäe.

"Alati on tore, kui linnaruum muutub värviliseks!" teadis üks neljanda klassi poiss pärast töö val-

Kilingi-Nõmme alajaam. Autor Kryptik. Foto: Hurmet-Mihkel Ilus

Kohtumisõhtu kirjandusteadlase ja kirjaniku Rein Veidemanniga

31.10.
Kell 18.00

Pilet 5€

Kohvilaudadega vestlusõhtu peateemaks on "KUIDAS MÕISTA EESTI KULTUURI"

Kohapeal on võimalik osta autori raamatuid Kohv ja tee rahvamaja poolt. Muu meelepärase võta lauale ise kaasa. Palun teata osalemissoovist kas telefoninumbril 53434653 või meiliaadressil rahvamaja@saarde.ee hiljemalt 29.10.

OTSIME JÕULUPUUD

Kas Sinu kinnistul kasvab puu, mis võiks kaunistada Kilingi-Nõmme linna?

Sobiv jõulupuud on:

- kuni 12 meetri kõrgune
- kuusk või nulg
- rasketehnikaga ligipääsetav ka sulailmaga.

Jõulupuud pakkumisi ootame kuni 10.11.2023 ja info võimalike jõulupuude kohta võtab vastu haldusõunik Martti Rooden telefonil 5349 4259 ja e-posti aadressil martti.rooden@saarde.ee

Hurmet-Mihkel Ilus

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

Pärnumaa Aasta õppeasutuse juht – õppealajuhataja meisterõpetaja Kairi Kaldoja, vabariigis aasta õppeasutuse juhi finalist

Kairi on uue põlvkonna liider, pühendunud ja innustav juht, õpilaste, kolleegide tugisammas muutuv maailmas. Südameasjaks kool, kus iga laps tunneb end hästi. Kairi on aktiivne maakondlikus ja vabariiklikus õppejuhtide võrgustikus, jagab ja kogub praktikaid õpilase toetamiseks. Tegutseb mentorina teistele õppejuhtidele Pärnumaal ja vabariigis. Tema vaade ja haare on alati laiem, kui kooli piirid. Otsekohene ja rõõmsameelne, hea huumorimeelega ning innustav kaasahaarav juht, kolleeg ning sõber. Aitäh, et oled meiega!

Pärnumaa Aasta haridustegu – Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi eestvedamisel käivitatud programm “Pärnumaa gümnaasiumite EAP-del põhinevad koostõised valikkursused”, vabariigis aasta haridusteo finalist. Koolide poolt pakutavad valikained avardavad oluliselt gümnaasistide valikuvõimalusi, läbi EAP-de omandamise väärtustavad sujuvat

Kairi Kaldoja

haridusteed ning toetavad õppijate personaalse arengutee kujunemist. Igas koolis on võimalik täiendavalt pakkuda 5-te valikkursust ja koondada gümnaasistid maakonnaüleselt kolledži juurde ühte õppegruppi. Selline õppekorraldus aitab oluliselt kaasa õppija individuaalsele ja sotsiaalsele arengule, toetab oskusi suhelda, reflekteerida, olla loov ning ettevõtlik.

Projekti algatas 09.09.2021 Kilingi-Nõmme Gümnaasium. See sai toetava vastukaja Tõstamaa ja Häädemeeste Keskkooli ning Lihula, Vändra ja Sindi Gümnaasiumi poolt. Üheskoos ja Pärnumaa Omavalitsuste Liidu hariduskomisjoni ja Pärnumaa Koolijuhtide Ühenduse toe-

tusel jõuti Pärnu Kolledži koostöölepe allkirjastamiseni 22.08.2022.

Saarde Valla tänukirjad LEA KÜLA

Sinu toimetused algavad siis, kui õpilased ja õpetajad on oma tööpäeva lõpetanud.

Suur aitäh Sulle, Lea, selle eest, et oled üle 30 aasta hoolitsenud meie kooli puhutuse eest igapäevaselt. Sinu töö tagab meile meeldiva ja turvalise õpikeskkonna ning hindame seda väga.

Oled suureks eeskujuks oma pühendumuse, täpsuse ja korrektsusega.

Aitäh, Lea, pikaajalise panustamise eest koolipere ja kogukonna heollu.

ÜLLE KESKÜLA

Oled vaikne, väärikas,

vaoshoitud. Kuuled, kirjutad ja tead väga palju. Kord valitseb Su sees ja Su ümber. Harva mõtlevad kolleegid sellele, kui mitu otsust „kellele, millal ja miks“ Sa igal tööpäeval teed. Oled kui kooli visiitkaart. **Aitäh, Ülle, pikaajalise ja tulemusliku töö eest!**

KERSTI SOOMETS

Vaikselt ja tasasel moel, vahel võib-olla isegi varju

jäävalt, pakub soojust ja südamlikkust oma klassi lastele ning õlatunnet kolleegidele. Armastus ilusa emakeele, lugemise ja teatri vastu on iseloomulikud sõnad Sinu kohta – Kersti Soomets. **Aitäh, Kersti, pikaajalise panustamise eest Saarde hariduselu edendamise!**

AGE LINK

Aastaid on Sinu rõõmu-

deks ja väljakutseteks olnud lapsed teistest peredest. Oled pakkunud neile soojust, nõudlikkust ja turvatunnet. Kirg oli korvpall ja on kalalkäik.

Väljakutseid oled vastu võtnud varem ja oled valmis vastu võtma ka nüüd. **Aitäh, Age, pikaajalise panustamise eest Saarde hariduselu edendamise!**

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi juhtkond

Kilingi-Nõmme Lasteaed „Krõll”

Valmis koos sõbraga

Võtsime vastu Naiskodukaitse korraldatud kriisikuu väljakutse „Valmis koos sõbraga“. Osalemise eesmärgiks oli saada juurde teadmisi, kuidas ootamatutes olukordades hakkama saada. Iga nädal võttis meid vastu uue teemaga. Selle alla kuulus kolm ülesannet. Neist tuli lahendada vähemalt üks.

Esimesel nädalal oli teemaks elutähtsate teenuste katkemine. Mida teha, kui ei ole vett ja elektrit? Meie lastega käisime vaatamas, kus on meile lähimad veekogud (Humalaste jõgi ja Lavi järv). Arutasime, kuidas looduses leiduvat vett joogikõlblikuks muuta. Viisime läbi katse, kuidas toas sooja hoida. Selleks kasutasime telki. Lapsed jõudsid järeldusele, et mitmekesi telgis oli soojem kui toas.

Teise nädala teemaks oli evakuaatsioon. Harjutasime majast väljumist. See teadmine tuli kasuks ka siis kui lasteaias viidi läbi tuletõrje-

õppus. Kõik teadsid, kuidas antud olukorras käituda.

Kolmandal nädalal tutvusime alternatiivsete valgusallikatega. Lapsed oskasid välja pakkuda taskulampi, küünalt, pealampi. Paljud teadsid, kus neil kodus on taskulamp, küünal ja tikud. Rääkisime ka

tuleohutusest.

Väljakutse lõppes GPS-kunstiga. Ülesanne seisnes selles, et läbitud teekond moodustaks pildi. Marsruudi välja mõtlemine pakkus juba omaette väljakutset. Teekond paigas, asusime ühel hommikul „joonistama“. Laste üllatus

oli suur kui nad valmis pilti nägid.

Kokkuvõtvalt võime öelda, et kui vajalikud vahendid olemas, siis saame kriisist jagu.

Mesimummude rühma õpetajad

Fotod erakogust

Surju kool

Tegus oktoobrikuu Surju koolis

Sügispäevad on olnud enamasti üsna soojad, kuid tugevad tuuleilid raputavad puudelt juba värvilisi lehti. Kooliaasta on täies hoos ja tegevusi jagub rohkesti. Ka väikesed koolijärgsed on jõudnud koolieluga juba pisut kohaneda.

Mihklipäeva raames toimus koolis vahva **sügisandide näitus**. Näitusele toodi erinevaid metsa- ja aiasaadusi, millest oli valmistatud põnevaid kompositsioone. Täname väga kõiki tublisid kaasalööjaid.

15. septembril esines Saarde valla lastekoor Saarde tuulepargi avamisel. Meie kooli tublidel lauljatel avanes võimalus esineda Eesti Vabariigi Presidendile.

26. septembril külastas kogu Surju kool Saarde tuuleparki, kus on kokku 9 tuulikut ning mis toodavad elektrit umbes 40 000 kodumajapidamisele aastas, st terve Pärnumaa ja veidi rohkemgi. Utilitas Windi esindajad rääkisid koolipererele, kuidas ikkagi tuulest elektri saab ning mille kõigega tuleb arvestada, et ühele tuulepargile sobivat asukohta leida. Kõik said oma silmaga näha Eesti kõige kõrgemaid ja moodsamaid elektrituulikuid. Algeklassi lapsed tegid ka toreda jooksuvõistluse ühe tuuliku juurest teiseni. Jooksu võitis 1. klassi õpilane **Ranek Kiviselg**.

27. septembril toimusid juba 19. korda **Surju Kooli Oma Riigi** riigikogu valimised. Sel korral seati üles kolm erakonda: “**Vinged viiendikud**”, “**Quendikud**” ning “**Suured ja karvased**”. Kõigil erakondadel oli valijaid, kõige rohkem hääli

Tuulepargi avamine – Saarde valla lastekoor

sai erakond “Quendikud” ja suurimaks häälemagnetiks oli sama erakonna esinumber **Liisa Ojaste**. Võttes aluseks Surju Kooli Oma Riigi valimisseaduse paragrahv 16 punkt 3, on Oma Riigi president, **direktor Heidi Kodasma** teinud ettepaneku võitnud erakonna esimehele moodustada Oma Riigi valitsus. Hetkel käivad läbirääkimised ja valitsus peaks peatselt ametivande andma ning tööle asuma. Soovime valitsusele toimekat aastat!

Oktoobrikuu alguses osalesid **7.-9. klassi** õpilased Vändras maakondlikul jalgpallivõistlusel. Vaatamata rasketele tingimustele muruväljakul, saavutati tubli **4. koht**. Võistkonda kuulusid: **Robin, Kert, Bruno, Rasmus, Oliver, Kevin, Simon, Kenneth, Richard ja Kristo**.

4. oktoobril külastasid 8. ja 9. klass Pärnumaa noortele korraldatud inspiratsioonipäeva Pärnu kontserdimajas. Sukeldusime digitaalse kunsti ja varade maailma, avastasime, kuidas NFTd muudavad kunstimaailma ning loovad ainulaadseid võimalusi tulevikuks. Lähenesime krüptoraha mõistmisele ja selle rollile ühiskonnas. Uurisime, kuidas krüptoraha võib muuta traditsioonilist rahandust ning millised on selle eelised ja väljakutsed. Tutvusime tehisintellekti võimalustega erinevates valdkondades ja saime teada, kuidas AI mõjutab meie igapäevaelu, haridus- ja töömaailma. Inspiratsiooni saime paneeldiskussioonist, kus muusik ja ansambel Sibyl Vane'i mäenedžer, kommunikatsiooniekspert ja Tallinna ülikooli poliitika- ja riigitea-

duste doktorant Heiko Leesment ning sotsiaalmeedia

turundusagentuuri Social Buzz asutaja ja tegevjuht Robin Pass jagasid oma kogemusi teemal “Muuda ennast, muutub maailm!”.

5. oktoobril esinesid meie kooli noored muusikud ja lauljad Surju Rahvamajas Saarde valla eakate päeval. Kontserdil mängisid pilli ja laulsid: **Georg Aleksander Meibaum, Sandra Juust, Elisabeth Virkus, Karl Nikolai Meibaum, Saara Mittenbritt, Rasmus Brikkel, Kert Heljas, Markus Juust, Gregor Metsa, Robin Mittenbritt ja Oliver Püüding**.

6. oktoobril külastasid meie kooli noored rahvamuusikud, kes andsid põneva koolikontserdi Eesti Etno 2023 ringreisi raames. Üheksandat aastat järjest tulevad kokku pärimusmuusikat armastavad noored instrumentalistid ja lauljad. Kontserdil kõlasid põnevad

palad mahlastes seadetes nii eesti kui ka välismaa rahvamuusikast.

Toimus ka traditsiooniline **õpetajate päev**. 8. ja 9. klassi õpilastel avanes võimalus olla sel päeval õpetajate rollis ja sisustada põnev koolipäev. Samuti on tavaks saanud, et 8. klassi õpilased toimetavad hoolsalt lasteaias. Päev kulmineerus aktusega, kus tänati õpetajaid, esines **9. klassi noormeeste ansambel** ja õpetajatel avanes võimalus rakendada oma teadmisi humoorikas mängus „Kuldvillak”.

Saarde vallal on tore traditsioon avaldada tänu, märgata ja tunnustada haridustöötajaid. Sel aastal pälvisid tunnustuse **õpetaja Signe Reidla**, kooli peakokk **Inge Jõekallas** ja **lasteaiasõpetaja Kristel Karu**.

Värvikirevat sügisega!
Tiia Hermann

Sügisandide näitus. Fotod: Tiia Hermann

PILTUUDIS

Pärnu Postimehe fotode näitus „Pärnumaa ringvaade”

Teadmiseks suurema elektritarbimisega ettevõtete esindajatele

Kohalike omavalitsuste tuule- ja päikeseenergia käsiraamat 2020.

Otseliini puhul puudub eraldi võrgühendus võrguga (v.a suletud jaotusvõrguga), kuid see võib olla võrguga kaudses ühenduses turuosalise elektripaigaldise kaudu. Seega puuduvad ka võrgutasud ning elektrivõrguga liitumise tasu. Otseliin on mõeldud elektrienergia edastamiseks elektriamaade vahel või teistele turuosalistele oma tarbeks kasutamiseks, edasimüügiks või edastamiseks. Otseliin rajatakse tootja elektriamaaga samale kinnistule, sellega piirnevale kinnistule või tootmisest kuni kuue kilomeetri kaugusel paikneva elektripaigaldiseni. Otseliini kaudu elektri edastamiseks tuleb taotleda tegevusluba, välja arvatud juhul, kui otseliin on ühendatud kuni 500 kW netovõimsusega tootmisest. Täp-

sema info tegevusloa vajalikkusest elektrienergia edastamiseks otseliini kaudu leiab elektrituruseadusest ning TTJA kodulehelt.

Väljavõte elektrituruseaduse ja energiamajanduse korralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjast (2018. aastast).

Võrguettevõtjatel on võimalus olemasolevatele tarbijatele tekkiva mõju neutraliseerida otseliiniga ühendatud tarbijatele eraldi võrgutasu kehtestamise kaudu. Uute suurtarbijate jaoks on mõju tugevalt positiivne, sest võimaldab vähendada elektrienergiat tehtavaid kulutusi. **Olemasolevad suurtarbijad saavad otseliinist kasu juhul, kui nad paiknevad tootmisest kuni kuue kilomeetri kaugusel.**

Täpsemalt saab lugeda tingimustest Elektrituruseadusest.

Uudiseid ja teateid Surju rahvamajas

Surju Rahvamajas on hooaeg hoogsalt peale hakanud. Oma tegevust taaslustasid õblemisring, naiste rahvatants, naiskoor ja eakate rahvatants. Uue võimalusena ootame huvilisi joogast ja shindost inspireeritud venitustundidesse, mis on sobilikud nii lastele, naistele kui meestele. Alates novembrist saavad lapsed osaleda esmaspäeviti kokandusringis.

Võimalus on oma esinemisostust ja -julgust arendada liitudes Surju näiteringiga.

Oktoobrist alustasid Surju Rahvamajas järgmised ringid:

- õblemisring – juhendab Mare Metsa, teisipäeviti kell 18.00;
- naisrahvatants – juhendab Dea Haar, esmaspäeviti ja neljapäeviti kell 19.00;
- eakate rahvatants – juhendab Aime Vill, proovide ajad õhtuti (lepitakse liikmete vahel kokku)
- naiskoor – juhendab Aet Vill, neljapäeviti kell 18.00 ja pühapäeviti kell 11.00;
- joogast ja shindost inspireeritud venitustunnid – juhendab Kairit Rosenfeld, esmaspäeviti kell 19.00 (tasu 5€/kord, võta kaasa oma matt ja pleed);
- alates novembrist alustab esmaspäeviti kell 14.30 Surju Noortetoe kokandusring.

Surju näitering ootab oma ridadesse uusi liikmeid alates novembrist. Proovid toimuvad õhtuti Surju Rahvamajas. Proovide ajad lepitakse liimete vahel kokku.

Lähenevad üritused

Surju naiskoor Kirekeel tähistab kontserdiga 21. oktoobril kell 16.00 Pärnu Estonia Resort Hotelli kontserdisaalis oma 10. juubelit.

Sügisel on Surju Rahvamajas

tulemas üritusi erinevatele maitsetele. 28. oktoobril kell 18.00 on võimalus tulla vaatama Mõisaküla näiteringi A. Kivirähki ainetel lavastatud etendust „Pilk üle öla“. Pilet on 7 eurot. Kell 20.00 järgneb tantsuõhtu, kus meeleolukat tantsumuusikat mängib ning head tuju loob M.T. Project. Ostes teatri- ja tantsuõhtupileti koos, on hinnaks 12 eurot. Ainult tantsuõhtul osalejatele on osavõtutasu 10 eurot. Kohvi ja tee on rahvamaja poolt. Võimalus on tellida ette lauale snäkivaagen Maia Maitsetelt. Laua broneerimine, snäkivaagna info ja tellimine hiljemalt 25.oktoobril tel. +372 5343 4653 või meiliaadressil rahvamaja@saarde.ee.

31. oktoobril kell 18.00 avame Surju Rahvamaja Enesearengu Klubi kohtumisõhtuga, kus külas on Eesti kirjandusteadlane ja kirjanik Rein Veidemann. Kohvilaudadega vestlusõhtu peateemaks on „Kuidas mõista eesti kultuuri“. See on ühtlasi ka tema äsja ilmunud sama pealkirjaga raamatu tutvustamine, mida on võimalik kohapeal osta. Kohvi ja teed pakub rahvamaja, muu meelepärane võta lauale ise kaasa. Osalustasu on 5 eurot. Palun teata osalemissoovist hiljemalt 29.oktoobriks kas telefoninumbril +372 5343 4653 või meiliaadressil rahvamaja@saarde.ee.

3. novembril kell 19.00 toimub Pärnumaa Lõõtspillihaigete Seltsi korraldatud Lõõtsapalaviku kontsert-simman. Võimalus on nautida muusikat ja lüüa tantsu Läti ansambli Sveicinõjam vielejam, Põlvamaa ansambli JOK ning kohalike pillimeeste esitatud muusika järgi. Üritus on tasuta. Meelepärane lauale võta ise kaasa. Võimalus on pillimehi toetada annetustega.

Liis Juust

Eakate päeva pidu Surjus 5. oktoobril

Rahvusvaheline eakate päev on igal aastal 01. oktoobril. Sel aastal tähistasime seda Surju Rahvamajas 05. oktoobril koostöös sotsiaalspetsialisti Merike Maidlega korraldatud peoga. Pidu oli saalis nautimas ligi 60 eakat, sh kontserdil vahvaid elamusi pakkunud laulu- ja mängupunt Patlane liikmed Kilingi-Nõmmest. Ürituse avas omapoolse tervitusega värskest ametisse asunud vallavanem Raivo Ott. Tänuõnad ja lilled anti üle kauaaegsele eakate poolt hinnatud sotsiaaltöötajale Helve Tilgale ning tutvustati Surju eakatega töötavaid sotsiaalvaldkonna töötajaid.

Kontserdi esimese osa avas Kilingi-Nõmme Muusikakooli Surju õpilaste ja õpetajate akordionistide ansambel, keda juhendab Önnela Teearu. Järgmisena astusid lavale Surju Kooli õpilased, keda juhendab muusikaõpetaja Tiia Hermann. Robin Mittenbritt esitas laule nii üksi kui koos väikesed õe Saaraga pakkudes imelist elamust saalis kõigile. Surju Kooli üheksanda klassi kuuhest õpilasest koosnev noorte meeste ansambel rõõmustas eakaid kahe lauluga. Tantsulise tervituse tõi eakatele naisrahvatantsurühm Surju Sõb-

ratarid, keda juhendab Dea Haar.

Pidu jätkus kontserdi teise osaga, kus kõigil hoidis tuju üleva ja pakkus üllatusi päevajuht Önnela Teearu. Tema juhendamisel astusid vahvate lauludega üles laulu- ja mängupunt Patlane ning Toivo Kaiküll, kes oli 70-ndatel aastatel laineid löönud ansambel “Retro” solist ning “Aprilliklubi”

liige. Suurt elevust ja rõõmu tekitas võimalus ühiselt laulda ja osaleda Önnela korraldatud arvamis- mängus.

Aitäh kõigile armsatele eakatele, kes tulid pidu nautima! Suur tänu Önnelale päeva juhtimise eest, esinejatele ja nende juhendajatele!

Liis Juust

Saarde läbi ajaloo prisma

259

Oktoober 1962

Väljaküla Maanoorte Kool töötas kolmandat aastat. Esimesel aastal lõpetasid kõik 15 alustanut, teisel aastal lõpetas 52-st alustanut 44 õpilast. Õppijate vanus oli pea 50 a.

7. oktoobril esines Kilingi-Nõmme kultuurimaja agitatsioon- ja kontserdibrigaad oma estraadikavaga Ristiküla rahvamajas. Kanaküla rahvamaja tõi lavale tõeliselt kajastava 3-vaatuselise näidendi „Ulatame teile käe“, kus mängisid kaasa nii meeskonna kui Tõlla sovhoosi töötajad Aleksander Kokk ja Edgar Kolla.

Karksi-Nuias peetud rajooni sügisel murrdaajooksu esivõistlusel olid tublid Kilingi-Nõmme tüdrukud - Olinde Aidla võitis 18-aastaste tüdrukute 500 m jooksu

ajaga 1.22,4 min ja Eve Mitt 14-aastaste tüdrukute 500 m jooksu ajaga 1,28,4 min.

ELKNÜ 40. aastapäeva puhul said Keskkomitee aukirja Kanaküla 8.-kl kooli õpetaja Maie Saar ja Tihe-metsa tehnikumi õpetaja Toivo Kirsi.

Kilingi-Nõmme Näidismetsamajandi Marana metsapunkti mehed Endel Stamm ja Ülo Lilleleht rationallyseerisid saeveski toodangu pealeladimise autodele ja äraveo.

Kilingi-Nõmmes avati silmkoe töökoda. Valmistati naiste-laste jakke, pearätte ja beebisusse. Toodang saadeti Tallinna hulgebasi ja sealt edasi üle NSVL. Tsehhi juhataja Valentina Grebjova, töölisi oli 42, sh Laine Koppel, Etlal Palge, Jelisaveta Kingisepp, Erere Udras ja

Eha Uibo. Töötati kahes vahetuses, sest ruumid olid väikesed. Aastaga saadi juurde 11 kudumismasinat.

12. oktoobril peeti Lavi järve ääres Abja rajooni sügis-motokross. Võistlesid ka Sulev Saar, Erich Kaasik ja Vladislavs Podžuks Kilingi-Nõmmest.

14.-31. oktoobril korraldas Kilingi-Nõmme Tarbijate Kooperatiiv jalatsite ja rõivaste odava väljamüügi, alandades hindu kuni 60%.

Tali 8.-kl kool poliitõppusel rääkis eesti keele õpetaja Erika Mahhova uue inimese kasvatamisest. Kanaküla 8.-kl koolis peeti loeng „Kommunistliku suhtumise kasvatamine töösse ja ühiskondlikku omandisse“.

Kohalikud võimlejad eemise sajandi alguses

Eakate päeva tähistamine Kilingi-Nõmmes

3. oktoobril tähistati eakate päeva pidulikult ka Kilingi-Nõmmes. Tervitamas oli vallavanem ning kõige erilisemad õnnesoovid kuulusid väarikatele abielujuubelipaaridele, kellele ulatati tunnustus, graveeringuga tordilabidas ja lillekimp. Särtsaka tantsuploki esitasid Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi rahvatantsurühmad. Muusikalise elamuse pakkus maestro Voldemar Kuslap ja see pani kõikidel kohaolnutel silmad särama. Pakume väikese ülevaate kokkusaamisest ka meie lugejatele.

Merike Maidle ja Marina Raid

Biologunevate aia- ja haljastujäätmete üle andmine korraldatud jäätmeveo raames

Kõik tiheasustus-alal ja kompaktses hoonestusega alal Kilingi-Nõmme linnas ja Tihe-metsa alevikus asuvad jäätme-valdajad saavad tellimuse alusel biologunevad aia- ja haljastujäätmed Eesti Keskkonnateenused AS-ile tasuta üle anda ajavahemikul 1. aprill kuni 30. november.

Jäätmevedaja jagab jäätmevaldajatele sobilike (läbipaistvad) kotte tasuta koguses, mis vastab jäätmevaldaja vajadustele. Kogumisringid toimuvad vähemalt üks kord kuus. Kui jäätmeid vedajale üle ei anta, tuleb need kompostida enda kinnistul või anda üle nõuetekohasesse kogumiskohta.

Tellimuse esitamiseks võta ühendust Eesti Keskkonnateenused AS-iga telefonil 435 5025 või saada e-kiri viljandi@keskkonnateenused.ee. Teata oma nimi, jäätmeveolepingu number, kinnistu aadress ning mitu kotti jäätmeid üle anda soovid.

Jätkuvalt on võimalik tellida biologunevate aia- ja haljastujäätmete vedu ka osühingult Saarde Kommunaaal. Tegemist on tasulise teenusega, kus aia- ja haljastujäätmete 1 m³ käitlustasu (sisaldab käibemaksu) on 9.00 €, 250 liitrise koti eest tuleb tasuda 2.50 €, 100 liitrise koti eest 1.30 €, millele lisandub tasu transpordi eest vastavalt hinnakirjale.

Puulehtede äraveo soovist palume eelnevalt teada anda e-posti aadressil kommunaaal@saarde.ee või kontori telefoninumbritel: 4490 165; 4491 093 või 5206 872.

Erakinnistu omanikel on võimalus haljastujäätmed (välja arvatud oksad) ise kohale tuues need tasuta ära anda Marana külas Heitveepuhasti kinnistul asuval kompostimisplatsil.

Üleandmise aeg kokku leppida eelnevalt Margus Kukega telefonil 5354 9293.

Kaie Sakala

Kodused ravivõtted viirushaiguste leevendamiseks

Tartu Ülikooli peremeditsiini kaasprofessor dr Marje Oona

Sügis on käes ja järjest rohkem tabavad meid erinevad viirusnakkused, mis põhjustavad nohu, köha või kurguvalu. Rahvasuus nimetatakse neid külmetushaigusteks, kuid neid ei põhjusta külmetamine, vaid mitmesugused viirused. Niinimetatud külmetushaigus on iseparanev haigus, mille leevendamiseks piisab kodustest ravivõtetest. Räägime lähemalt, kuidas saaksid ise kodus nohu, kurguvalu, köha, aga ka silmapõletikku leevendada.

Ülemiste hingamisteede viirusnakkus on iseparanev haigus. Mõnikord taanduvad kõik haigusnähud päeva või paari jooksul, enamasti võtab täielik paranemine veidi kauem aega. Haiguse sümptomeid on võimalik leevendada, kuid haiguse kestust ravimite ja ravivõtete abil lühendada ei saa. Erandid on gripp ja COVID-19, mil arst saab kindlate näidustuste korral riskirühma inimestele välja kirjutada vastavat ravimit.

Külmetushaiguse sümptomid ei teki kohe, kui viirusse nakatutakse. Haigus kuju-

Marje Oona. Foto: Scanpix

neb tavaliselt paari päeva möödumisel nakatumisest. Küll aga muutub haigestunud inimene teistele nakusohtlikuks juba haiguse peiteperioodil. Seega võib nakkusallikaks olla väliselt (veel) terve inimene.

Viirustesse nakatumise riski saab vähendada, kui vältida lähikontakti haigete, pesta mitu korda päevas hoolikalt käsi, viibida palju värskes õhus ja tuulutada ruume. Enamiku hingamisteede viirusnakkuste vastu ei ole võimalik end vaktsineerida, välja arvatud gripp ja COVID-19.

Mida teha nohu leevendamiseks?

Nohu ehk nina limaskestapõletik on paljudele, eriti lastele, külmemal perioodil tavaline kaaslane. Viirus-

PANE TÄHELE!

Antibiootikumid viirusnakkusi ei ravi ning nendest viirusnakkuste ravivõtteid ei ole!

lik nohu on iseparanev haigus, mis möödub tavaliselt nädala jooksul.

1. Puhasta nina soolalahusega.
2. Apteekides on müügil keedu- või meresoola sisaldavad lahused ja ninaspreid. Limaskestaturse alandamiseks võid kasutada ka apteegis müüdavaid ravimeid (näiteks turset alandavad spreid või tabletid). Need leevendavad küll nina hingamise takistust, kuid ei ravi nohu. Ravimeid tuleb kasutada võimalikult lühikest aega, kindlasti mitte üle seitsme päeva järjest.
3. Nuuskamiseks kasuta ühekordseid taskurätte.
4. Tuuluta ruume ja hoi a toa õhk tavapärastest veidi niiskemana.
5. Pane kuiva õhuga tuppa õhuniisutid või laota radiaatorile märjad rätid.
6. Selleks et saaksid öösel paremini hingata, kergita pealust veidi kõrgemale.
7. Kui nohu ajal pole pala-

vikku, võid julgelt õue minna, sest jahe õhk alandab nina limaskesta turset.

Mida teha kurguvalu leevendamiseks?

Enamasti on kurguvalu põhjus viirusnakkus. Sageasemad kurgupõletikku põhjustavad viirused on rinoviirused ning grippi- ja adenoviirused. Koos viirusliku kurgupõletikuga esinevad tavaliselt ka teised viirusnakkuse sümptomid, nagu nohu, köha, palavik, halb enesetunne. Viiruslik kurgupõletik kestab neli viis päeva ja möödub ilma spetsiifilise ravita.

1. Kurguvalu korral võid võtta kas paratsetamooli või ibuprofeeni.
2. Oluline on väikestes kogustes ja sageli juua, see niisutab kurgu limaskesti. Sobivad nii soojad kui ka jahedad joogid (vesi, sidruni ja meega tee, kanapuljong).
3. Kurku pihustatavad preparaadid ja imemistabletid ei kiirenda haigusest paranemist, vaid leevendavad sümptomeid lühiajaliselt. Kindlasti ei tohi neid ravivahendeid kasutada alla seitsmeaastastel lastel.

Mida teha köha leevendamiseks?

Kõige sagedamini on köha põhjus ülemiste hingamisteede viirusnakkus, mis aja möödudes ise paraneb. Antibiootikumidest viiruskõha puhul kasu ei ole.

1. Puhasta nina ja hoi nina kaudu hingamine võimalikult vabana. Köhärriidust võib põhjustada nohusse ninast neelu valgunud sekreet või suu kaudu hingamisest kuivaks muutunud kurk.
2. Tarbi vedelikku. Soe (mitte kuum) jook leevendab kurguärritust ja muudab lima väljakõhimise kergemaks. Võid teha ravimitaimedest teed.
3. Kergita voodis lamades pealust veidi kõrgemale. Nii väheneb nohuse sekreedi valgumine neelu.
4. Köhärriidust aitab leevendada mesi või köhahiirup.
5. Köha leevendamiseks võid inhalaatori abil teha veaauru sisse hingata.
6. Määri rindkerele hane-rasva või tee sooja jala-vanni.
7. Köha vastu mõeldud ravimeid tuleks kasutada ainult arsti soovitusel.

Kuidas leevendada silmapõletikku?

Silma limaskestapõletiku korral muutub silmavalge ja alalau sisekülge punetavaks ning võib esineda silmakiipitust. Silmapõletiku kõige sagedasem põhjus on viirusnakkus – sel juhul esineb ka nohu ja köha ning silmast tuleb vesist eritist. Viiruslik silmapõletik möödub seitsme kuni kümne päevaga.

1. Pese hoolikalt käsi nii enne kui ka pärast enda või lapse silmade puhastamist.
2. Kasuta silma puhastamiseks pehmet lappi või kosmeetilisi vatipadjakesi, mida on niisutatud puhta keedetud jahutatud veega või apteegist ostetud füsioloogilise lahusega.
3. Silma tuleb puhkida ühes suunas.
4. Igaks pühkimiskorraks kasuta uut puhast lapiosa või uut vatipadjakest, sest silmapõletikud on väga nakkavad!
5. Vaheta tihti käterätte ja padjapüüre.
6. Silmäärriidust võivad leevendada silmale asetatud soe kompress või silma tilgutatud kunstpisarad (neid saab apteegi käsimüügist).

SPORT

Noorte, juunioride ja senioride Eesti MV klassikalises lamades surumises

11. novembril korraldab Eesti Jõutõsteliit ilma varustuseta Eesti meistri-võistlused lamades surumises Kilingi-Nõmme spordihoones. Koduseinte vahel toimival võistlusel on võistkondlikult esindatud ka SK Saarde noored raskejõustik-

lased: Elmar Jefimov, Rocco Kartau, Villem ja Oskar Tallo. Senioritest näeme kodupubliku ees võistlemas Assar Tallot ja Günter Koovitit. Täpsem ajakava ilmub www.sksaarde.ee 6. novembril.

Toivo Tallo

Rocco Kartau, Kristjan Puusepp, Elmar Jefimov

Jõuluturniir alustab 16. hooaega

Isadepäeva nädalavahetusest aktiveerub füüsilise ettevalmistuse jõuludeks. Käivitub Saarde Jõuluturniiri 16. hooaeg. Pühapäeval toimub Kilingi-Nõmme klubis 23. Isadepäeva maleturniir ja stardib 6-etapiline Kiirusliku vastupidavuse tšempionaat. Kui eelmise aasta tšempionaadil asu-

sid meiega võistlustulle mõned Pärnumaa osavallad, siis sellel hooajal ootame vastuhakku ka mulkidelt. Detailsem info Saarde Jõuluturniiri sündmustest täieneb jooksvalt Sport Saardes kodulehel www.sksaarde.ee.

Toivo Tallo

Sisehooaeg algab uue hooga!

Sagenevad viimasajad ei soosi eriti metsajooksu harrastajaid. 12. novembril korraldab Jõulumäe Tervisespordikeskus Pärnumaa Liigub 2023 rahvaspordisarja viimase jooksuvõistluse välitingimustes. Jääme ootama lund, et võtta maksimum peatselt algavast suusahooajast. Vormis püsimiseks on paslik vahepealset aega kasutada sisetreeninguteks. Jõulumäele valmis igati uhke Pärnumaa esimene liivahall, kus saab mängida kõiki rannaalasiid jms. Kilingi-Nõmme spordihoone õhtused saali ajad on vallakodanike kasutada. Treeningutega saab liituda

nii aeroobika- kui pallimängusaalis. 31. oktoobrist algavad aeroobikasaalis taas Elina või Kadi juhendamisel KadiBody ühistreeningud. Novembris on Liikumisaasta 2023 fookuses reketialad. Kui meie valla lauatenise Meka on Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskus, siis sulgpalli ja squashi saab mängida Kilingi-Nõmme spordihoones.

Saalide graafikuid näeb www.sksaarde.ee. Küsi julgelt infot spordihoone administraatorilt või kirjuta meile spordihoone@sksaarde.ee.

Toivo Tallo

Kilingi-Nõmme lahtised meistrivõistlused discgolfis

Sügistormis toimunud 10. Kilingi-Nõmme lahtistel meistrivõistlustel discgolfis osales 56 spordisõpra. Pärnakas Tarvo Tats kaitses meistritiitlit meeste ja

Marie Kielas naiste arvestuses. Neidude esikoha võitis Kariina-Mia Tats, Margot Klettenberg ees. Noormeeste esikoha viis Frederik Tammann Hää-

demeestele. Teise ja kolmanda koha võitsid meie poisid, Rico Kalde ja Karlis Orm Kangur. Võistluse kolm paremat Saarde valla meest olid Kermo Kabonen

(-1), Reigo Alp (+1) ja Karl Maidle (+1) ning neli naist Marie Kielas (-5), Reine Klettenberg (+22), Margaret (+26) ja Margot Klettenberg (+26).

1. koht Tarvo Tats, 2. koht Mats-Eerik Tõhk, 3. koht Madis Pallas

1. koht Kariina-Mia Tats, 2. koht Margot Klettenberg

Naiste esikolmik – Teele Toomsalu, Marie Kielas, Johanna Lepp

Noormeeste esikolmik – Rico Kalde, Frederik Tammann ja Karlis Orm Kangur. Fotod: Kätlin Laur

SAARDE VALD
SK SAARDE

KIIRUSLIKU VASTUPIDAVUSE TŠEMPIONAAT

sõudeergomeetri tõmmetes ja Joonejooksus (6 etappi)

Kilingi-Nõmme Spordihoones
kuuel järjestikusel nädalavahetusel
11. nov. - 17. dets. 2023
laupäeviti 12.00-19.30 ja
pühapäeviti 12.00 -17.30
(Juhul kui spordihoones toimub mõni suurem võistlus, toimub etapp ühel päeval või enne/peale võistlust)

Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskuses
esmaspäeviti 13. nov - 20. dets. 2023
kell 16.00-19.30.

Info: www.sk.saarde.ee
Kilingi-Nõmme spordihoone mob: 5332 4785
Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskus mob: 58162764

11. NOVEMBER 2023 ALGUS 12.00
Kilingi-Nõmme spordihoone
kaalumine algab 10.00

Eesti noorte, juunioride ja seniorite MV

LAMADES SURUMISES

Eetregistreerimine lõpeb 20. oktoober 2023 kell 23.00
www.powerlifting.ee
Info: Tanel Buström, (peakorraldaja) tel 5649 3596
www.sksaarde.ee

SAARDE VALD
EESTI JÕUTÕSTELIIT
SAARDE VALD
SAARDE VALD

Vaimse tervise veebinõustamine aitab saada oma elu parimaks eksperdiks

On tavaks saanud, et oktoobris tähistatakse rahvusvahelist vaimse tervise kuud, mille eesmärk on pöörata tähelepanu emotsionaalse tasakaalu hoidmisele ning erinevatele abivõimalustele. Üheks selliseks on vaimse tervise veebinõustamine.

Vaimse tervise probleemid on Eesti rahvastiku laialt levinud. Igal viiendal Eesti inimesel on ärevushäire risk ning enam kui veerandil (28%) depressiooni risk¹. Vaimse tervise probleemide laialdast levikut kinnitab ka sotsiaalkindlustusameti tugiliinidele tehtud pöördumiste statistika. Ainuüksi selle aasta augustikuu seisuga on sotsiaalkindlustusameti

ohvriabi kriisitelefoni 116 006 ning emotsionaalse toe ja hingehoiu telefonile 116 123 tulnud enam kui 9600 pöördumist, millest omakorda üle poolte (52%) olid seotud vaimse tervise ning sellest tingitud muredega.

Enamik inimestest jõuab oma elus mõnda hetke, millest väljapääs tundub ääretult keeruline või koguni võimatu. On see ülekoormus, pere- või suhteprobleemid, lähedase kaotus või üksildustunne - elu pole alati lihtne ega sirgelt kulgev. On hetki, mil eesmärk ja naudingud tunduvad täiesti puudu olevat. Sageli kaasneb sellega suur ärevus, unetus või muud ebameeldivad kehalised aistingud, mis väljenduvad püsivas kehvast

enesetundes. Oma negatiivseid mõtteid keerutades võib inimene end päris sügavasse auku mõelda, kuid õnneks ei ole see olukord lootusetu.

Tugi on olemas

Lisaks eelmainitud ohvriabi kriisitelefoni 116006 ning emotsionaalse toe ja hingehoiu telefonile 116123 pakub sotsiaalkindlustusamet tasuta vaimse tervise veebinõustamist kõigile, kelle elus on tekkinud pingeid ja raskusi ning kes tunnevad vajadust nendest kellegagi rääkida. Veebinõustamisele saab registreeruda veebilehel <https://www.palunabi.ee/et/emotsionaalne-tugi>.

Tuntud vanasõna "Kaks pead on ikka kaks pead" iseloomustab vaimse tervise

nõustamist kõige paremini, sest vahel ei piisa ühest peast, et raskusi selja taha jätta.

Nõustaja abiga saab:

- võtta aega oma murede arutamiseks neutraalselt ja hinnanguvabalt – nõustaja ei anna hinnangut sinu elule ja valikutele.
- uurida oma mõtteid ja emotsioone ning nende võimalikke põhjuseid. Oma peas keerlevaid mõtteid ümber sõnastada ja mõne teise nurga alt vaadelda.
- meenutada oma toimetulekuoskusi ja harjutada juurde uusi. Kui meil pole tervislikke toimetulekuoskusi raskete aegade läbimiseks, võib juhtuda, et pöördume ebatervis-

like lahenduste poole, mis kokkuvõttes võivad probleeme juurde tekitada. Küll on aga igal inimesel omad positiivsed nipid, mis toimetulekut elu käigus toetanud on.

- välja selgitada parim võimalik viis, kuidas oma probleemiga edasi minna. Nõustaja aitab välja selgitada, kas inimene vajab sekkumist mõne erialaspetsialisti poolt ning koos leitakse võimalused sinna pöördumiseks.

Sotsiaalkindlustusameti vaimse tervise veebinõustamist pakuvad nii koosseisulised nõustajad, kes kõik on psühholoogi ettevalmistusega kui ka vabatahtlikud nõustajad, kes on supervi-

seeritud praktikat sooritavad psühhoterapeudid, kliinilised psühholoogid või terapeudid. Nad kuulavad ja vajadusel suunavad inimese sobiva spetsialisti nõustamisele, näiteks psühholoogi, hingehoijaja, pereterapeudi, psühhiaatri, perearsti juurde. Nõustaja ei ütle inimesele, mida ta oma eluga tegema peab, sest oma elu ekspert on igaüks ise, küll aga on ta kaasteeline võimalike lahenduste leidmisel ning pakub tuge oma elu parimaks eksperdiks saamisel.

¹ Tervise Arengu Instituudi ja Tartu Ülikooli aastatel 2020-2022 tehtud rahvastiku vaimse tervise uuring andmetel.

Sotsiaalkindlustusamet

Ühistreeningud aeroobikasaalis

Kilingi-Nõmme spordihoones

E 17:00-18:30 kõhutants
19:00 Naiste rühmvõimlemine (juhendaja Margit Schmidt)

T 18:00 KadiBody (Elina Otto või Kadi Teearu)

K 17:45 LYT jooga (juhendaja Siiri Pärn)
19:15 Naiste rühmvõimlemine (Margit Schmidt)

N 16:00 Eakate võimlemine (Margit Schmid)
18:00 ElinaBody (Elina Otto või Kadi Teearu)

KING kooli tunnid ja huviringid E-R kella 16.00-ni

Info www.sksaarde.ee

Meretuulepargi avalik arutelu Kilingi-Nõmmes

Saarde valda läbiv elektri põhivõrk loob eelduse, et Liivi lahe meretuulepargi elektriühendus võivad jõuda Kilingi-Nõmmele.

5. oktoobril toimus Liivi lahe meretuulepargi elektriühenduste riigi eriplaneeringu lähteseisukohata ja mõjude hindamise programmi avalik arutelu Kilingi-Nõmme klubis.

Eriplaneeringu konsultant, Skepast ja Puhkimi keskkonnakorralduse üksuse juht, Jüri Hion ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi nõunik Anne Martin tutvustasid kohaletulnutele eriplaneeringu lähteseisukohti ja avaliku väljapaneku raames laekunud arvamusi. Eriplaneeringu veebilehel oleva kaardirakenduse abiga saab iga huviline vaadata, millised trassirajamist välistava-

test piirangutest võivad puudutada kodukanti. Teema aktuaalsus kasvab järgmisel aastal, kui trassikoridoride võimalikke asukohti hakatakse valida.

Kilingi-Nõmme on üks võimalik meretuulepargi elektriühenduse liitumiskoht põhivõrguga.

Anne Martin: „Kõigi eelduste kohaselt saame novembris eriplaneeringu praeguse lähteseisukohtade ja mõjude hindamise programmi etapi lõpuni valmis, millele järgneb konsultandi valik juba trassikoridoride visandamiseks. Järgmises etapis, eeldatavasti juba järgmise aasta esimeses pooles on plaanis teavitada kõiki maaomanikke, kelle kinnistut võiks puudutada mõni eelvalikusse jõudnud trassikoridoridest. Enam kui kaks aastat vältava asu-

koha valiku protsessi jookkul oleme ette näinud mitu kaasaraakimise võimalust, et tagada inimeste informeeritus ja kaasatus.

Saarde valla haldusnõunik Martti Rooden: „Et meretuulepargis toodetakse elekter jõuaks tarbijani, on vajalik ülekandeliin. Planeeritav elektriühendus on suure ruumilise mõjuga ja selleks, et mõjud inimese elukeskkonnale ja loodusele oleks minimaalsed, on oluline saavutada võimalikult väikese häiringuga tulemus.“ Rooden lisas: „Selles ootame edaspidisteks aruteludeks kõigi huvitatute aktiivset osavõttu.“

Planeeringuga kavandatud elektriühendus on vajalik, et Liivi lahe meretuulepargis toodetud elekter jõuaks maismaale põhivõrku. See tähendab

elektriühenduse rajamist kas Audru, Sindi või Kilingi-Nõmme alajaama. Lõplikku asukohta välja valitud ei ole. Asukoha eelvaliku lähteseisukohad ja mõjude hindamise programm määratleb planeeringu eesmärgi ja põhimõtteid, millest planeerimisprotsessis lähtuda, kaardistab vajalikud uurinud ning määratleb eeldatavad mõjud.

Kõik huvilised, kes seekord avalikule arutelule ei jõudnud saavad eriplaneeringu arenguid jälgida www.liivielekter.ee ning soovi korral liituda seal ka uudiskirjaga, et tellida planeeringuga seotud olulisemad teavitused edaspidi otse oma e-posti aadressile.

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Ühistreeningud

Kilingi-Nõmme spordihoone suures saalis

T 19.00 korvpall

K 19.00 võrkpall, spikeball, sulgpall

N 18.30 sulgpall, spikeball

R 19.00 võrkpall

Õpilane, pensionär 1.- Täiskasvanud 2.-

Broneeri endale sobiv tegevus ja aeg või osale ühistreeningul www.sksaarde.ee

Reet Sinik 11.12.1940 – 16.10.2023

IN MEMORIAM

Päikeseline sügispäev tõi meile kurva teate – lahkunud on endine õpetaja, armas kolleeg Reet Sinik. Kilingi-Nõmme Keskkoolis töötas ta alguses tollase tööliskoole (õhtukooli) juhtimise kõrvalt mõne ainetunniga. Kaheksakümneendate lõpus õpetas Reet Sinik geograafiat ja oli klassijuhatajaks põhikoolis. Hiljem oli tema ainevaldkonnaks inglise keel ja 2002. aastal oli Reet Sinik 54. lennu humanitaarklassi klassijuhataja. Empaatilise inimesena püüdis ta toetada iga õpilast, innustas õppima, pakkus abi raskuste korral.

Reet armastas muusikat. Tartu Pedagoogilise kooli tudengina osales ta 1962. aastal I noorte laulupeol. Pärnu Postimees avaldas käesoleva aasta 10. juunil pikema intervjuu Reedaga, kes kandis pikki aastaid hinges mälestust sellest ülevast tundest, mis ta laulupeolt kaasa sai. Ta tahtis

veel ja veel tunda üheslaulmise vaimustavat tunnet ja kandis kõiki laulupidusid oma südames. Pikki aastaid laulis Reet ja oli tegus naiskooris Kanarbik. Viimastel aastatel teostas aga ennast Pärnu Käsiellastudio ansambelis „Senjorad“. Reeda silmad särasid, kui ta jutustas võimalu-

sest osaleda selles, uhkusega rääkis ansambli esinemistest.

Reet armastas mälu mängu ja ristsõnade kallal nuputamist. Ta oli elukestva õppimise ehe näide, kelle huviorbiiti kuulusid geograafia, psühholoogia, inglise keel. 2010. aastal alustasid tegevust Väärikate Ülikooli filiaalid üle Eesti. Reet oli äsja väljateenitud puhkusele jäänuna uhke ja õnnelik, kui kõneles tuttavatele uutest õpingutest Pärnus.

Kohtudes endiste kolleegidega oli Reet rõõmus ja uudishimulik, tundis elavat huvi koolis toimuva vastu. Vaatamata üha halvenevale tervisele suutis ta olla optimistlik ja positiivne.

Hoiame helget mälestust õpetajast, heast kolleegist ja tegusast inimesest.

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

Kuhu minna meie vallas

28. oktoober kell 18.00 Surju Rahvamajas etendus „Pilk üle õla“
28. oktoober kell 20.00 Surju Rahvamajas Tantsuõhtu M.T. Projectiga
31. oktoober kell 18.00 Kohtumisõhtu Rein Veidemanniga
2. november kell 18.00 B.G. Forseliuse Seltsi K.N.G Noortekogu Heategevuslik laternamatk Vabadussõja mälestussamba juurest Saarde Katariina kirikusse.
3. november kell 19.00 Surju Rahvamajas kontsert-simman Lõõtsapalavik Pärnumaal
5. november kell 16.00 Kilingi-Nõmme Klubis perefilm „Tähtsad ninad“
8. november kell 19.00 Kilingi-Nõmme Klubis monoetendus „Eesti mees ja tema poeg“ – Sepo Seeman
11. november kell 12.00 Kilingi-Nõmme Spordihoones Eesti noorte, juunioride ja seeniorite meistrivõistlused lamades surumises
12. november kell 9.00 Kilingi-Nõmme Suveaias laul
28. november kell 9.00-11.00 Kilingi-Nõmme Klubis Doonoripäev
16. oktoober – 30. november Kilingi-Nõmme Klubis näitus Drink&Draw Pärnu

DOONORIPÄEV

28.11.2023
KILINGI-NÕMME KLUBIS
KELL 9.00 – 11.00

Vererühuravimitega võib verd loovutada, kui vererõhk on stabiilselt normi piires ega esine haigusest tingitud tüsistusi. Samuti võib verd loovutada antidepressante kasutades, kui enesetunne on hea.

NB! Kaasa võtta isikult tõendav dokument!
(esmastel doonoritel vajalik ID-kaart või pass)

Lisainfo 447 3263

TULE JA TEE ÜKS HEATEGU!

Õnnitlеме!

VILMA TALTS	95
SALE MITT	94
VÄINO-HERMANN PRIEDENTHAL	91
ILMAR-GUSTAV TENG	90
HILJA VALME	89
ELVI RÄIM	89
EINO TUULING	88
VALVE METSTE	87
MARE SEPP	87
REET LENSMENT	86
MILVI RIST	84
TOIVO TAAR	84
EEVI TOMINGAS	83
ARNE RAID	83
JAAN LEHISMETS	82
MALLE ROSENBERG	82
AVO SINIK	82
JÜRI PIHELKAS	82
JAAN NURM	81
MILVI LEHISMETS	81
ELMAR KARTAU	81
RUTH ANTON	81
HELMİ LUTS	80
LIIVI LAUR	80
LOREIDA ROODEN	80
TARMO KULU	75
REINO PALU	70
VALENTYNA KAVUN	70
KALJO PÄRNA	70
NOIMI ŠTUTŠNIKOVA	70
TOIVO SULG	70
LIISI OJA	70

Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressile mari.treial@saarde.ee, info@saarde.ee või telefonidel 449 0138, 449 0135 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

Uued vallakodanikud

Kaia Karu ja Andro Lemmiku perre sündis 21. septembril poeg **REMI LEMMIK**

Marilyn ja Veiko Raba perre sündis 3. oktoobril tütar **LIIS MARI RABA**

Heategevuslik Laternamatk

“Mälestades ja aidates läbi tulede”

Hea Saarde valla rahvas, koolikaaslased ja külalised!

Ootame teid
2. novembril kell 18.00 kesklinnas,
Vabadussõja mälestussamba juures,

et koos meiega viia laternad
Saarde Katariina kirikusse,
kus toimub muusikaline tänu- ja mälestuspalvus.

Selle ürituse käigus
kogume annetusi

Eesti Vähihaigete Laste Vanemate Liidu toetuseks.

B. G. Forseliuse Seltsi
Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi Noortekogu liikmed

Mälestame lahkunuid

REET SINIK
11.12.1940 – 16.10.2023

Toimetust ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile
janne.elmers@saarde.ee 15. kuupäevaks.

MÕISAKÜLA NÄITERING ESITAB:

28. oktoober kell 18.00

Surju rahvamajas

PILK ÜLE ÕLA

A. KIVIRÄHKI AINETEL

osades:

IIDA: perenaine - Urve Tehver
KARLA: lida abikaasa - Arvo Pele
MARET: Sassi naine - Malle Kõrsetova
SASS: Mareti abikaasa - Ervin Tamberg
INDREK: nagu orav rattas, Daami abikaasa - Udo Jakobson
DAAM: Indreku kolmas abikaasa - Riin Laeneste
TIIT: lapsepõlve tuttav - Ingrid Kõiv
MAIE: naabrinaine - Ülle Paru

Lavastaja: Laine Pedaja Ülevaataja, lavakujundus: Tila Tõnts, Laine Pedaja
Helimees: Vello Laus Abikäsi: Lea Lamiste

MULGI VALD

Pääse: 7-

TANTSÕHTU

SURJU RAHVAMAJAS
MEELEOLUKAT TANTSUMUUSIKAT
ESITAB M.T. PROJECT

28. OKTOOBER KELL 20.00-01.00

PILETID:

TEATER+TANTSUÕHTU 12€
AINULT TANTSUÕHTU 10€

Kohvilaud rahvamaja poolt, muu meelepärase lauale
võta ise kaasa

Võimalus tellida lauale snäkivaagen Maia Maitsetelt
Laua broneerimine, snäkivaagna info ja tellimine hiljemalt
25.10. tel. +372 53434653

8. NOVEMBER, KELL 19.00
KILINGI-NÕMME KLUBIS

SEPO SEEMAN

MONOKOMÖÖDIAS

“EESTI MEES JA TEMA POEG”

PILET EELMÜÜGIST: 15 € , KOHAPEAL 20 €

Piletid müügil Kilingi-Nõmme klubis, Tihemetsa
raamatukogus, Tali raamatukogus ja Surju rahvamajas